

Θεματικές παρέμβασης σε Γυμνάσια

Προτεινόμενες θεματικές συναντήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε σχολικές μονάδες και είχαν θετική ανταπόκριση από τους μαθητές.

1. Συνάντηση γνωριμίας
2. Συνεργασία
3. Επικοινωνία
4. Αυτογνωσία
5. Σχολικός εκφοβισμός
6. Συναίνεση

1. Συνάντηση γνωριμίας

- 45λεπτη παρέμβαση σε ένα τμήμα. Η παρούσα συνάντηση γίνεται πάντα ως εισαγωγή προκειμένου στην επόμενη να δουλευτούν οι επόμενες ενότητες (συνεργασία, επικοινωνία, αυτογνωσία)

ΣΤΟΧΟΙ: γνωριμία και καλλιέργεια ενεργητικής ακρόασης

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Βρισκόμαστε στην τάξη και ζητάμε από τους μαθητές να δημιουργήσουμε έναν κύκλο με τις καρέκλες. Εκεί συστηνόμαστε και αναφέρουμε ποιος είναι ο ρόλος μας στο σχολείο, ποιες μέρες ερχόμαστε, τι θεματικές πρόκειται να δουλέψουμε μαζί κ.α.. Πριν ξεκινήσει οποιαδήποτε δράση συζητάμε για το συμβόλαιο συνεργασίας (δεν δεχόμαστε υβριστικά και προσβλητικά σχόλια, δεν μιλάμε όλοι μαζί κ.α.). Έπειτα με εργαλείο ένα μπαλάκι λέμε το όνομά μας και τι μας αρέσει να κάνουμε, το πετάμε σε έναν μαθητή και εκείνος/η αντίστοιχα αναφέρει τι του αρέσει(γενικά να κάνει π.χ. να παίζει με το κινητό ή ειδικά π.χ. οι πατάτες). Η διαδικασία συνεχίζει ώσπου φτάνει ξανά σε εμάς. Έπειτα στα πλαίσια της ενεργητικής ακρόασης πετάμε εμείς το μπαλάκι σε έναν μαθητή λέγοντας το όνομά του και τι ανέφερε ότι του/της αρέσει. Η διαδικασία αυτή συνεχίζει ώσπου καταλήγει ξανά σε εμάς και αναφέρουμε ως νέα θεματική τι φοβάμαι... Αφού αναφέρουν όλοι από έναν φόβο (δεκτές και οι απαντήσεις τίποτα εάν κάποιος δεν θέλει να μοιραστεί κάτι), το μπαλάκι επιστρέφει σε εμάς και το πετάμε σε μαθητή/τρια λέγοντας τον φόβο που θυμόμαστε ότι ανέφερε και μία πρόταση για να τον αντιμετωπίσει. Η διαδικασία ισχύει αντίστοιχα για όλους τους μαθητές, ώσπου το μπαλάκι θα καταλήξει πάλι σε εμάς.

Σημειώσεις

- πολύ σημαντικό είναι να δημιουργούνται κύκλοι, έτσι ώστε όλα τα παιδιά να έχουν βλεμματική επαφή και να συμμετέχουμε μαζί τους στην διαδικασία του στησίματος ενός κύκλου.
- το μπαλάκι βοηθά να συμμετάσχουν και μαθητές με ελλειμματική προσοχή. Καλό θα ήταν το μπαλάκι να μην βγάζει ήχο διότι δυσχεράνει την διαδικασία.
- εάν δεν υπάρχει χρόνος να πραγματοποιηθεί όλη η άσκηση, μπορεί να παραβλεφθεί το ερώτημα δεν μου αρέσει ή μου αρέσει.

2. Συνεργασία

- 45λεπτη παρέμβαση σε ένα τμήμα

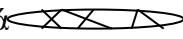
ΣΤΟΧΟΙ: αναγνώριση ρόλων και την σημασία συνεργασίας για έναν κοινό σκοπό

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δημιουργούμε με τους μαθητές έναν κύκλο με τις καρέκλες και αναφέρουμε ότι σήμερα θα συζητήσουμε για την συνεργασία σε επίπεδο τάξης. Ζητάμε από τα παιδιά να αναφέρουν ένα θετικό και ένα αρνητικό στοιχείο της τάξης ως προς την συνεργασία και χρησιμοποιούμε πάλι το μπαλάκι για να δώσουμε το λόγο. Εκεί τα παιδιά μπορούν να αναφέρουν και περιστατικά με θετικό ή αρνητικό πρόσημο που χαρακτηρίζουν την τάξη και τι θα ήθελαν να αλλάξουν. Επιλέγουμε ένα από τα βιωματικά παιχνίδια που θα αναφερθούν (για τάξεις με ζητήματα συμπεριφοράς ενδείκνυται περισσότερο η δεύτερη βιωματική άσκηση, ενώ η πρώτη στην αντίθετη περίπτωση).

1^ο βιωματικό: Δίνουμε σε δύο ομάδες ένα κοντάρι -αφού πρώτα τους εξηγήσουμε την διαδικασία- και τους ζητάμε να βάλουν τον δείκτη τους τεντωμένο κάτω από το κοντάρι (ορισμένοι από την μία πλευρά και άλλοι από την άλλη και να προσπαθήσουν να κατεβάσουν το κοντάρι και να το ξανά ανεβάσουν, αλλά να διατηρηθεί σε ευθεία γραμμή. Σε αυτή την δοκιμασία ο ένας συνάδελφος ελέγχει την μία ομάδα και ο άλλος την δεύτερη. Στην δοκιμασία αυτή φαίνονται και οι ρόλοι που παίρνει το κάθε μέλος της ομάδας (άλλος συντονίζει, άλλος αποσυντονίζει κ.α.).

2^ο βιωματικό: τα παιδιά δημιουργούν έναν κύκλο όρθιοι και αντικριστά και τους ζητείται να απλώσουν τα χέρια άλλοι σταυρωτά, άλλοι ευθεία και να πιάσουν τα χέρια των συμμαθητών τους. Έτσι μπερδεμένοι που είναι τους ζητάμε να προσπαθήσουν μέσω της συνεργασίας να ξεμπερδευτούν χωρίς να αφήσουν τα χέρια τους. Συνιστούμε στα παιδιά να αρχίσουν να συζητούν, ώστε να βρουν τη λύση κάνοντας προτάσεις.

Μετά την όποια δοκιμασία συζητάμε για τους ρόλους που πήρε ο κάθε ένας και για την σημασία της συνεργασίας. Στην συνέχεια συζητάμε τι σημαίνει ομάδα-κοινότητα. Προσπαθούμε να εκμαιεύσουμε ότι τα μέλη της εργάζονται επάνω σε έναν κοινό σκοπό, επομένως είναι σημαντική η συμμετοχή όλων.

3. Επικοινωνία

- 45λεπτη παρέμβαση σε ένα τμήμα

ΣΤΟΧΟΙ: ζητήματα επικοινωνίας και καλές πρακτικές επικοινωνίας

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δημιουργούμε με καρτέκλες στην τάξη ένα ημικύκλιο και ρωτάμε τι τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούνε την έννοια της επικοινωνίας. Αρχικά ζητάμε από κάποιο παιδί να ανέβει στον πίνακα, ώστε να γράφει όσα αναφέρονται και ζητάμε από τα παιδιά να αναφέρουν τα είδη επικοινωνίας (λεκτική και η μη λεκτική) με παραδείγματα.

Έπειτα ρωτάμε να μας πουν τι μπορεί να παίξει ρόλο σε μία κακή επικοινωνία και η/ο μαθήτρια/τη στον πίνακα σημειώνει (συναισθήματα, προκαταλήψεις.. προσπαθούμε να τα εκμαιεύσουμε). Αφού γραφτούν διάφορα, ζητάμε από κάποιον μαθητή να χρησιμοποιήσει κάτι που γράφτηκε και να μας πει ένα παράδειγμα κακής επικοινωνίας αν το επιθυμεί.

Βιωματική άσκηση:

Ζητάμε από ομάδα μαθητών να παίξουν role playing με παραδείγματα καλής ή κακής επικοινωνίας. Αναλυτικότερα, ζητάμε ενδεικτικά από τους μαθητές να βρουν ένα θέμα συζήτησης και να αποδώσουν τους εξής ρόλους: 2 μιλάνε, ένας αδιαφορεί πλήρως και ένας δείχνει μερικό ενδιαφέρον. Όταν τελειώσει συζητάμε με τους μαθητές για τους ρόλους που είχε ο καθένας μέσω της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας.

4. Αυτογνωσία

- 45λεπτη παρέμβαση σε ένα τμήμα

ΣΤΟΧΟΙ: αναγνώριση στοιχείων εαυτού περισσότερη αποδοχή-κατανόηση των άλλων

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ζητάμε από τους μαθητές να πάρουν ένα χαρτί και ένα μολύβι και έπειτα να τοποθετήσουν τις καρτέκλες σε κύκλο. Στην συνέχεια τους αναφέρουμε ότι θα μιλήσουμε για την αυτογνωσία και τους ζητάμε να μας πουν τι τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούν αυτή την λέξη. Τους αναφέρουμε ότι η αυτογνωσία είναι το να γνωρίζει κάποιος καλά τον εαυτό του «πώς είμαι», «ποιος είμαι». Τους ζητάμε έπειτα να σημειώσουν στο χαρτί ενδεικτικά έως 3 θετικά και αρνητικά στοιχεία του χαρακτήρα τους (θα πρέπει να είναι ισόποσα, όχι δηλαδή 1 θετικό και 3 αρνητικά αλλά π.χ. 2 θετικά και 2 αρνητικά).

Όταν ολοκληρώσουν, χωρίζουμε τα άτομα σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους ζητάμε να συζητήσουν στις τέσσερις πλευρές της τάξης όσα γράψανε. Διευκρινίζουμε ότι δεν χρειάζεται να αναφέρουν όλα όσα έγραψαν, εφόσον με κάποιο δεν αισθάνονται άνετα να το μοιραστούν. Αφού συζητήσουν για 10 λεπτά τους ζητάμε να συζητήσουμε με τις υποομάδες τους για 5 λεπτά, εάν όσα ανέφεραν είναι στοιχεία που οι ίδιοι παρατήρησαν στους εαυτούς τους ή είναι αποτέλεσμα παρατήρησης άλλων ανθρώπων. Τέλος, γυρίζουμε στον γενικό κύκλο με τις καρτέκλες και συζητάμε εάν οι υποομάδες κατέληξαν τι υπερισχύει (προσωπική αναγνώριση χαρακτηριστικών ή από άλλους) και ακολουθεί συζήτηση για την σπουδαιότητα **να αναγνωρίζουμε οι ίδιοι τα θετικά και αρνητικά μας στοιχεία, κάτι που μας καθιστά περισσότερο δεκτικούς στα μειονεκτήματα των άλλων.**

5. Σχολικός εκφοβισμός

- 2 ωρη παρέμβαση σε 1-2 τμήματα
ΣΤΟΧΟΙ: αναγνώριση προβλήματος, ρόλων και προτάσεις αντιμετώπισης

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ζητάμε από τα παιδιά να αναφέρουν τι τους έρχεται στο κεφάλι όταν ακούν την φράση σχολικός εκφοβισμός. Έπειτα τους ζητάμε να αναφέρουν τα είδη σχολικού εκφοβισμού:

A. Ζητάμε από τα παιδιά να αναφέρουν τις μορφές σχολικού εκφοβισμού και σημειώνουμε τα είδη στον πίνακα. Ζητάμε από τους μαθητές να αναφέρουν παραδείγματα προφορικά.

1.Σωματικός

2.Λεκτικός

3. κοινωνικός- συναισθηματικός (για κοινωνική απομόνωση, εκφοβισμός, διάδοση κακόβουλων φημών και ψευδών κ.α.)

5.Σεξουαλικός

6.Ηλεκτρονικός

B. Προβολή βίντεο σε κομμάτια. Μετά από την προβολή του κάθε βίντεο αναφέρουμε τις αναγραφόμενες ερωτήσεις στους μαθητές:

- στο 1^ο βίντεο τι λέτε να έχει γίνει?, τι συναισθήματα είχε ο μαθητής?

[\(412\) Φίλιππος - Παιδί που εκφοβίζεται - YouTube](#)

- στο 2^ο βίντεο ποια είδη βίας είδαμε στο βίντεο; (λεκτική, σωματική, κοινωνική και σεξουαλική καθώς του πετάζανε νερό στα γεννητικά του όργανα).

[\(412\) Το αφήνει να συνεχιστεί - YouTube](#)

- στο 3^ο βίντεο πως μας φάνηκε ο Μπάμπης;

[\(412\) Μπάμπης - Παιδί που εκφοβίζει - YouTube](#)

- στο 4^ο έως 6^ο βίντεο μαζί συζητάμε για: Ποιοι ρόλοι υιοθετήθηκαν(αυτός που δέχεται βία, αυτός που την πράττει και αυτός που παρατηρεί παθητικά), εσείς τι θα κάνατε σε μία αντίστοιχη περίπτωση;

[\(412\) Ενθαρρύνει το παιδί που εκφοβίζει - YouTube](#)

[\(412\) Παραμένει ουδέτερη - YouTube](#)

[\(412\) Βικτωρία - Παρατηρήτρια - YouTube](#)

-πριν το 7^ο βίντεο ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν προτάσεις και έπειτα προβάλλουμε τα δύο επόμενα

[\(412\) Παρεμβαίνει στο επεισόδιο - YouTube](#)

[\(412\) Μιλάει στην εκπαιδευτικό - YouTube](#)

Ποιον μπορούμε να ενημερώσουμε όταν βρισκόμαστε σε ανάγκη; Γονείς, καθηγητές, φίλους, τηλεφωνικές γραμμές

Γραμμή 1056 για ανώνυμη υποστήριξη. Ποια υπηρεσία είναι;(το χαμόγελο του παιδιού)

Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες και τους δίνουμε από ένα εκτυπωμένο έγγραφο κόμιξ (σας αποδίδεται), ώστε να συμπληρώσουν την εξέλιξη από μία συνθήκη εκφοβισμού σε μία καλή έκβαση.

Τέλος ορίζεται μία ομάδα αντι-bullying από την παρούσα τάξη, η οποία θα είναι υπεύθυνη να προστατεύει μαθητές μέσω της συζήτησης και της ενίσχυσης από περιστατικά βίας που παρουσιάζονται. Στην περίπτωση που δεν μπορούν μόνοι οι μαθητές να αντιμετωπίσουν ορισμένα συμβάντα ή θέλουν να διατηρήσουν ενίοτε την ανωνυμία τους, ζητούν την συνδρομή των καθηγητών.

Πηγή: [«ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ» Βιωματική άσκηση – Παιχνίδι ρόλων](#)

Για να βρείτε τα βίντεο πατήστε την παραπάνω αναφορά στην google και επιλέξτε τα βίντεο με τις ονομασίες που αναγράφονται.

6. Συναίνεση

- 2 διδακτικές ώρες για ένα τμήμα. Θα πρέπει να εκτυπωθούν τα κείμενα και να δοθούν στις τέσσερις ομάδες παιδιών αντίστοιχα

ΣΤΟΧΟΙ: αναγνώριση της έννοιας συναίνεση

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ξεκινάμε την ομάδα συζητώντας για την έννοια της συναίνεσης, ρωτώντας τους μαθητές τι τους έρχεται στο νου ακούγοντας την παρούσα έννοια.

1. Έπειτα χωριζόμαστε σε 4 υποομάδες οι οποίες βγάζουν έναν ορισμό για την έννοια της συναίνεσης σε 10 λεπτά. Τα μέλη θα πρέπει να διαλέξουν έναν εκπρόσωπο να μοιραστεί στην συνολική ομάδα την δουλειά τους.
2. Τα στοιχεία των ομάδων καταγράφονται στον πίνακα και τέλος δίνεται ένας ολοκληρωμένος ορισμός έπειτα από σύνθεση όσων ανέφεραν τα παιδιά.
3. Στην συνέχεια χωρίζονται 4 υποομάδες και δίνονται 4 κείμενα στα οποία θα πρέπει να σημειωθούν στο κείμενο τα σημεία που δεν υπήρχε συναίνεση. Οι ομάδες θα μπορούν να δουλέψουν στις 4 πλευρές της αίθουσας.

Προτεινόμενα κείμενα

Κείμενο 1

Ο Ηλίας τα έχει με την Μαρία εδώ και δύο μήνες. Στο σχολείο περνάνε αρκετό χρόνο μαζί τόσο στα διαλείμματα όσο και στην τάξη καθώς κάθονται και στο ίδιο θρανίο. Κάποια στιγμή μαλώσανε πολύ αλλά τον λόγο δεν τον γνωρίζουμε. Ο Ηλίας προώθησε μία γυμνή φωτογραφία της Μαρίας και ξεκινά να διαδίδεται σε όλο το σχολείο, την οποία έχουν δει σχεδόν όλοι οι μαθητές. Η Μαρία δεν έρχεται εδώ και τρεις ημέρες στο σχολείο, λόγω της διαρροής προσωπικών της στιγμών. Νιώθει ότι ντρέπεται να αντικρίσει τους συμμαθητές της και αισθάνεται πολύ θυμό για τον πρώην φίλο της Ηλία. Η Διεύθυνση ενημερώνεται γι' αυτό το περιστατικό, η οποία με την σειρά της ενημερώνει τους γονείς και την Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Κείμενο 2

Ο Γιώργος συχνά κάθεται μόνος του στα διαλείμματα γιατί εδώ και χρόνια δεν έχει καταφέρει να κάνει φίλους στο σχολείο, καθώς όλοι τον θεωρούν περίεργο. Μία ημέρα οι συνομήλικοί του γελώντας τον ενημέρωσαν ότι υπάρχει ένα προφίλ στο instagram με τα στοιχεία του χωρίς να το έχει δημιουργήσει ο ίδιος. Το προφίλ αυτό διαθέτει φωτογραφία του και στέλνει μηνύματα σε κοπέλες. Ο Γιώργος αισθάνεται ντροπή και δεν θέλει να κάνει λόγο σε καθηγητές για όσα συνέβησαν. Μία μαθήτρια ενημέρωσε την Διεύθυνση και εκείνη με την σειρά της ενημέρωσε τους γονείς του μαθητή. Μετά από λίγες ημέρες ένας μαθητής ο Στάθης πηγαίνει στον Διευθυντή να παραδεχτεί ότι εκείνος έφτιαξε το προφίλ και ότι κάποτε ο Γιώργος είχε πει ότι ήθελε να φτιάξει κάτι παρόμοιο, επομένως εκείνος πήρε την πρωτοβουλία να το φτιάξει.

Κείμενο 3

Ο Νικόλας, ο Στέλιος και η Ελπινίκη βγήκαν στο διάλειμμα πίσω από τον προαύλιο χώρο του σχολείου, ενώ συχνά η διευθύντρια αναφέρει ότι δεν επιτρέπεται να πηγαίνουν εκεί. Ο Στέλιος συχνά ανέφερε ότι δεν θέλει να τους ακολουθήσει, αλλά οι άλλοι δύο τον κορόιδευαν συνεχώς αποκαλώντας τον κότα, επομένως τους ακολούθησε. Μετά από λίγη ώρα ένας καθηγητής τους βρίσκει και τους ζητά να πάνε στο γραφείο του Διευθυντή. Εκεί ο Νικόλας αναφέρει ότι οι άλλοι δύο καπνίζουν ενώ εκείνος τους έλεγε συνεχώς να μην πάνε σε εκείνο το μέρος. Ο Στέλιος νιώθει σαν ένα μπαλόνι έτοιμο να σκάσει, αλλά δεν μιλά. Δέχεται την ποινή που θα δεχθούν και οι άλλοι δύο συμμαθητές του.

Κείμενο 4 (η αρχική συναίνεση δεν σημαίνει γενική συναίνεση)

Στο τμήμα Α4 στο μάθημα της Βιολογίας οι μαθητές συζητούν για το ανθρώπινο σώμα. Έξι από τους εικοσιένα μαθητές αναφέρονται με διάφορα υπονοούμενα στην «ασυνήθιστη» μύτη μίας συμμαθήτριας η οποία αρχικά γελά και η ίδια μιας και της αρέσει να αυτοσαρκάζεται. Έπειτα οι μαθητές συνεχίζουν κάνοντας αστεία και για το μεγάλο της στήθος. Εκείνη δεν μιλά στο δεύτερο αστείο, ενώ συνεχώς κοιτάζει χαμηλά και κοκκινίζει. Η μαθήτρια ζητά να πάει στην τουαλέτα.

1. Η ομάδα επιλέγει έναν εκπρόσωπο να παρουσιάσει το κείμενο και τα σημεία που δεν παρουσιάζεται συναίνεση και γιατί.
2. Πραγματοποιούμε μία βιωματική άσκηση βάζοντας τους μαθητές να κοιτάζονται αντικριστά δύο-δύο. Ένας από τους δύο θα κάνει προτάσεις όπως μπορώ να αγγίξω τα μαλλιά σου, μπορώ να σε αγκαλιάσω ή άλλα που εμείς ορίζουμε; Το άλλο μέλος θα μπορεί να απαντήσει ναι ή όχι. Έπειτα θα αντιστραφούν οι ρόλοι. Εν συνεχεία κάνουμε ξανά κύκλο και μας αναφέρει ένας-ένας πως αισθάνθηκε, είτε με την πρόταση, είτε με το ναι ή όχι που ειπώθηκε.

3. Τι μας δυσκολεύει να εκφράσουμε την συναίνεσή μας; Χωρίζουμε τον πίνακα σε δύο στήλες και σημειώνουμε στην δεξιά τα στοιχεία που αναφέρονται.
4. Ζητάμε από τα παιδιά να μας αναφέρουν τρόπους αντιμετώπισης παραβιαστικών συμπεριφορών στο σχολείο και τα σημειώνουμε στην αριστερή στήλη.
5. Τέλος γίνεται συζήτηση για το τι είναι πλέον συναίνεση για τους ίδιους και αν έχει αλλάξει κάτι από την αρχική τους εικόνα.

Βιβλιογραφία- πηγές

-Ζάννα Αρχοντάκη- Δάγνη Φιλίππου(2003), 205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων, ψυχοθεραπείας, κοινωνικής εργασίας, εκπαίδευσης, εκδόσεις Καστανιώτη, έβδομη έκδοση, Αθήνα

- Υπεύθυνος έργου: Αθανάσιος Φαλούκας (2013-2015), «ΠΑΙΔ(Ε)ΙΑ ΟΧΙ ΒΙΑ» Οδηγός καλών πρακτικών- στρατηγικών πρόληψης και αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού, Φορέας υλοποίησης ευρωπαϊκού προγράμματος COMENIUS REGIO 2013 – 2015, Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, Αθήνα

-[«ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ» Βιωματική άσκηση – Παιγνίδι ρόλων](#)

- Το υλικό της συναίνεσης προήλθε μέσω μετασχηματισμένου υλικού από προσωπική συμμετοχή σε βιωματικό εργαστήριο που διεξήχθη από την ΔΙΟΤΙΜΑ